

Kmečka trgovina

Vlada hoče zvišati cene kmetijskim pridelkom

Naša vlada je izdala več ukrepov, da se učvrstijo cene kmetijskih pridelkov v državi. Izvršila bo potrebni nakup živil za rezervo, obenem je pa izdala protidruginjsko uredbo, s katero hoče preprečiti neupravičen dvig cen predmetov, ki jih kmet kupuje. Država bo odkupila za potrebo države in vojske potrebne količine pridelkov na samem tržišču. Odkupijo se znatne količine pšenice, ovsa, koruze, masti, čebule, v drugi etapi nakupa pa tudi drugi kmetijski pridelki. Ob enem se bodo ustvarile že pred zimo potrebne rezerve za pasivne kraje, da se tako tem krajem zagotovi prehrana pod ugodnimi pogoji. Z odkupom na tržiščih se bo vplivalo na zboljšanje cen. Z vsem tem hoče vlada preprečiti prehod kmetijskih pridelkov v roke onih, ki bi radi s tem, da bi sedaj zbili cene čisto nizko, pozneje, ko bi pa nastalo povpraševanje, pa bi vse drago prodajali. Vlada je to storila radi trenutnega zastoja v svetovnem prometu in zaradi nerednih prometnih razmer na nekaterih straneh naše meje. Kmetijski proizvodi so danes suho zlato, za katero se moramo brigati vsi in vlada je pri tem dala lep zgled.

Švica hoče kupovati pri nas živino in meso

Zaradi vojne v Evropi je tudi Švica odrezana od številnih držav, s katerimi je kupčevala. Švica ima veliko industrijo za mesne izdelke, za katero potrebuje mnogo goveje živine. To je pred izbruhom sovražnosti v Evropi dobavljala v veliki množini iz Danske in drugih skandinavskih držav. Te dobave so se vršile v glavnem preko Nemčije, kar je pa sedaj radi vojnega stanja v Nemčiji onemogočeno. Švica bo to, kar je sedaj kupovala na severu, nabavljala na Balkanu, v prvi vrsti v Jugoslaviji. Posebno se Švica zanima za uvoz mesa starejše živine, predvsem bikov in krav, kar bo prišlo nam zelo prav, ker je ravno te živine na sejmiščih precej, saj je doslej nihče ni v večji meri kupoval. Poleg živine in mesa bo Švica kupovala od nas še pšenično moko.

Zadeva povečanja izvoza v Nemčijo

se te dni razmotriva v Beogradu v okviru stalnega jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora. Toda pri tem so težave, kajti z vojno so začele prihajati nemile spremembe pogojev za nakup na veliko. Ni več starega kredita, zavrtnje ne so vse stare obveznosti, neveljavni so postali sklenjeni zaključki in zahteva se gotovina. Pomorska vojna otežkoča trgovino. Trgovske ladje vojujočih se držav potapljaajo, plovlba je nevarna in tvegana ter povzroča težave pri nabavi kolonialnega in čezmorskega blaga. Italiji in Romuniji moramo blago takoj plačati z našim blagom, ostalim državam pa že pred prevzemom v denarju. Zato tudi mi ne moremo postopati drugače, kot da za blago zahtevamo plačilo takoj, to je pri prevzemu. Ker so naše blago Nemci plačevali s svojim blagom, kar sedaj radi vojne ne morejo takoj storiti, ni izgledov, da bi se izvoz v Nemčijo dvignil. Nemci bi sicer radi, da bi jim naša država dajala blago samo na njihovo zagotovilo, da bodo plačali pozneje z blagom, toda mi na to ne moremo pristati, kajti gospodarstvo Jugoslavije ne bo dajalo drugi državi kreditov v blagu. Če nam bo torej Nemčija mogla takoj dobavljati koks, jeklo, stroje, bombaž, se bo naš izvoz v Nemčijo povečal, drugače pa iz te moke ne bo kruha.

Hmelj

Vnovčevanje letošnjega hmelja se v Savinjski dolini nadaljuje in se računa, da je 40% letošnjega pridelka že prodanega. Cene so precej stalne in se plačuje kilogram hmelja po 36 do 38 din, lepo blago pa izjemoma tudi 40 din. Največ povpraševanja je po lepem, kakovostno dobrem blagu.

Kupčija s hmeljem je oživela tudi v Vojvodini, kjer se plačuje boljše blago po 25 do 32 din kg, najboljše izjemoma tudi 35 din kg. V Vojvodini so baje prodali že okrog 70% letošnjega pridelka. Da ima vojvodinski hmelj razmeroma tako dobro ceno, je vzrok v tem, da je letos izredno lep in da se ga je pridelalo manj kot pa prejšnjega leta.

Kar se tiče drugih držav, zaradi nestalnosti valut (vrednosti denarja vojskujočih držav) cene ni

mogoče prav preračunati na naš denar, zato je primerjava težka. Glavno pa je, da je oživela trgovina z našim hmeljem in da so izgledi za izvoz našega hmelja dobri.

Gospodarske zanimivosti

120 vagonov svinjske masti, mesa in drugih mesnih izdelkov bomo poslali na Češko-Moravsko. Pred izbruhom vojne se je dogovor nanašal na 150 vagonov. Radi težav v plačilnih ter železniškem prometu se je bil promet s Češko-Moravsko skoraj popolnoma ustavljen. Radi skoka cen in radi gornjih neprilic se je moral prejšnji dogovor obnoviti tako, da so se pri tem upoštevale koristi naših izvoznikov.

2000 svinj prodamo vsak teden na dunajskem trgu, v ostali Nemčiji pa samo 200. Na Slovaško pa bomo tedensko lahko prodali 10 vagonov svinj. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine se bo odpravil, kakor je izjavil trgovski minister dr. Andres. Namesto njega se bo osnovalo ravnateljstvo za zunanjo trgovino, ki bo imelo sledeče posle: izvoz, uvoz, carine, gibanje cen v državi in v tujini, promet blaga po železnici in vodi, devizno (denarno) politiko in vse posle, ki so zvezani z zunanjo trgovino.

Vsi Nemci bodo enaki, ne sicer po značaju, pač pa po obleki. Ženske obleke bodo preproste in enotne, prav tako tudi moške. Blago bo sestavljeno iz 60% volnenih odpadkov in 40% rastlinskih vlaken. Da bi se ženske še oskrbele z obleko, stoji pred trgovinami v dolgih kolonah in čakajo na postržbo. Toda pri tem jih dostikrat preseneti policijski voz, ki vse ženske pred trgovinami pobere in jih zapelje — lupiti krompir za nemško vojsko. Krompirja ima namreč še dovolj, dočim pride kruha le 2 kg tedensko na osebo.

Cene goveje živine

Voli. Maribor debeli 3.75—5 din, poldebili 3.25 do 3.75 din, plemeniski (junčki za vožnjo) 4 do 5.50 din; Ptuj 3—4 din, Slov. Konjice 4—4.50 din, Radovljica prvovrstni 5—5.50 din, ostali 4.50 din kilogram žive teže.

Biki. Maribor 3.2;—4.50 din, v Ptuj pa 3 do 3.50 din kg žive teže.

Krave. Maribor glavne 3.50—4.75 din, plemenske 3.50—4.75 din, klobasarice 2.25—3.25 din, molzne 3.75—5 din, breje 3.25—4.50 din; Ptuj do 3.75 din, Slov. Konjice 3.50—4 din, Radovljica 4 do 4.50 din kg žive teže. V Mitrovici na Hrvaškem so pa bile krave mlekarice 1800 do 2500 din komad.

Telice. Maribor 3.60—4.75 din, Ptuj 3—5 din, Slov. Konjice 4—4.50 din, Radovljica 4—5 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 4—5.50 din, Slov. Konjice 4 do 4.50 din, Radovljica 7—8 din, Mitrovica 5—5.50 din kilogram žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 60 do 75 din, 7—9 tednov 80—110 din, 3—4 mesece 130

do 210 din, 5—7 mesecev 270—390 din, 8—10 mesecev 395—490 din, eno leto stare 680—870 din komad; 1 kg žive teže 6—8.50 din. V Ptujju so bili mladi pujski 6—12 tednov stari po 50 do 140 din komad, kg žive teže 6—6.25 din. V Mitrovici na Hrvaškem so bili odstavljeni praseli (odojčce) po 50—100 din komad.

Pršutarji (proleki). Ptuj 6.50—7.75 din, Slov. Konjice 7 din, Radovljica 8 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Slov. Konjice 8 din, Radovljica 9.50 din kg žive teže.

Konji

V Ptujju so lepi konji dosegli 4000 din komad. V Mitrovici na Hrvaškem so bili prvovrstni konji po 3500 do 4000 din komad, dobri tekači, to je bolj lahki konji po 1500 do 2500 din komad, stari, slabotni, bolehnli in z napakami so pa bili okrog 1000 din komad.

Tržne cene

Žito. Pšenica 150, rž 150, ječmen 125, koruza 125—150, oves 100, proso 200, ajda 125, fižol 200 do 300 din 100 kg na mariborskem trgu. V Radovljici pšenica 200, ječmen 180, rž 190, oves 190, koruza 140, fižol 200—300 din 100 kg. V Sl. Konjicah pšenica 200, ječmen 175, rž 200, oves 150, koruza 150, fižol 200 din 100 kg.

Krompir. Maribor in Ptuj 75, Slov. Konjice 90, Trbovlje 125, Radovljica 100 din 100 kg.

Krma. Seno: Maribor sladko 70—80 din, kisló 50—65 din, Ptuj 50—75 din, Slov. Konjice 40 din, Radovljica 60 din 100 kg. — Detelja: Maribor 80, Slov. Konjice 60 din 100 kg. — Otava: Maribor 75—80 din 100 kg. — Slama: Maribor 35—40 din, Slov. Konjice 25 din, Radovljica 30 din, Ptuj 25 do 30 din 100 kg.

Med. Slov. Konjice 16 din, Radovljica 20 dip kilogram.

Grozdje. Maribor 3—5 din kg.

Vino. Okolica Slov. Konjic navadno mešano 4 do 5 din, finejše sortirano 6—7 din liter pri vlnogradnikih.

Sadje. Jabolka: Maribor 2—4 din, Slov. Konjice 0.50—1.50 din, Radovljica 1—2.50 din kg. Hruške: Maribor 3—5 din, Slov. Konjice 1.50—2 din, Radovljica 1.50—2 din kg. Breskve 3—8 din kg, maline 4 din, borovnice 2 din, brusnice 8—10 din, šipek 3 din liter.

Drva. Slov. Konjice 70 din, Radovljica 90 din kubični meter.

Volna. Radovljica neoprana 25 din, oprana pa 35 din kilogram.

Kože. Slov. Konjice svinjske 6 din, telečje 16 din, goveje 8 din kg.

Sejmi

9. oktobra svinjski: Središče; živinski in kramarski: Sv. Krištof — 10. oktobra tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; živinski: Maribor; živinski in kramarski: Rajhenburg, Vuzevica — 11. oktobra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje — 12. oktobra tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski: Teharje — 13. oktobra svinjski: Maribor; živinski in kramarski: Kapla — 14. oktobra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje.

Razgovori z našimi naročniki

Podpis izjave, naj geometer določi mejo. Razveljavitev razmejitve. J. L. Kupili ste gozdno parcelo, pri čemer prodajalec sam ni točno vedel za mejo ter ji je približno pokazal. Radi tega ste trije mejaši podpisali izjavo, naj mejo določi geometer (najbrž po mapi), da se podvržete geometriji razmejitvi kljub eventualnemu 30 letnemu hasnovanju v drugačnih mejah. Geometrova razmejitve je izpadla v Vaš prid. Par mesecev po izvršeni razmejitvi je mejašinja pograbila listje in posekala nekaj dreves na Vašem svetu. Pravi, da ste vi kupili le tričetrt orala gozda, da meri zadevna parcela po razmejitvi več nego tričetrt orala, da ona ni vedela, kaj je podpisala, da je svet, na katerem je posekala drevesa in pograbila listje, njena last. — Na posamezna vprašanja Vam odgovorjamo: ako je mejašinja vedela za vsebino izjave, ki jo je podpisala (bodisi, da je izjavo sama prečitala pred podpisom, ali so ji jo drugi prečitali, ali se je govorilo o vsebini izjave — kar bi morali v eventualni pravi Vi dokazati, kar Vam najbrž ne bo težko in bo podpis vsekakor govoril za Vas), veljajo meje tako, kakor jih je določil geometer. Mejašinja se ne more več sklicevati na morebitno 30 letno ha-

snovanje v drugih mejah, niti na to, da je sedaj Vaša parcela večja nego tričetrt orala. Meje so končno veljavne. Vi smete gozd hasnovati do skrajnih, od geometra določenih mej ter smete zahtevati odškodnino za pograbljenost listje in posekana drevesa tostran od geometra določenih mej. — Kaj drugače bi bilo, ako mejašinja res ni vedela, kaj je podpisala (ker izjave ni prečitala in ji je morda kdo navedel drugo, odnosno napačno vsebino) in se ustno ni nič govorilo o tem, da mejašinja vnaprej prizna mejo, kakor jih bo določil geometer. V slednjem primeru bi moralo — ako med Vama ne bi prišlo do izvensodne poravnave — mejo določiti sodišče, najprej v nepravdnem postopanju (kjer mora vsaka stranaka sama plačati odvetnika, ako si ga najame), in če bi vrednost spornega sveta presežala pet sto dinarjev, še pravnim potom (ako bi mejašinja vložila lastninsko tožbo).

Hranilnica ne izplača naloženega denarja. P. in N. G. Prevzeli ste posestvo, morali bi izplačati dedne odpravščine bratom in sestram, ki Vam že groze s tožbo, imate denar naložen v hranilnici, a Vam ga slednja ne izplača, češ, da je pod zaščito. — Ako je hranilnici res dovoljena

zaščita, Vam je dolžna izplačati le tolikšne obresti in toliko glavnice, kakor je to določeno v od ministrstva odobrenem izplačilnem načrtu. Prosite, naj Vam ta načrt pokažejo. Kaj več žal ne boste mogli dobiti in bi Vam tudi eventualna tožba nič ne pomagala. Kaj drugega bi seve bilo, ako hranilnici zaščita v resnici ne bi bila dovoljena. V slednjem primeru bi Vam morala celo vlogo izplačati — po eventualno predpisani odločbi. Morda bodo sestre in bratje tako uvideli, da se zadovoljijo s hranilnimi knjižicami.

Carine prost uvoz rabljenih dvokoles, š. V. Na tako vprašanje smo odgovorili v »Slov. gospodarju« z dne 20. septembra.

Izbris kazni, izrečenih od okrajnega glavarstva, K. M. Od okrajnega glavarstva ste bili dvakrat kaznovani na 48 ur zapora, in sicer radi prekrška po §§ 490, 491 kaz. zak. in po § 31 orož. patenta, ter bi radi dosegli, da bi se Vam te kazni izbrisale. — Izbrisa kazni, izrečenih od upravnih (policijskih) oblasti, ne poznamo. Takih kazni Vam pred sodiščem, pa tudi drugod ni treba navesti. Občina Vam mora izdati pravstveno spričevalo in v njem navedenih policijskih kazni ne sme navesti. Seve se take kazni tudi v kazenskem listu, ki ga izstavi državno tožilstvo, ne vpišejo, ne glede na to, da državno tožilstvo takih kazni sploh ne vodi v evadenci. Potem takem Vam ni treba ničesar ukreniti.

Vojno-obrtno šole, K. J. Radi bi se šli učiti mehaničarskega rokodelstva v kako vojno-obrtno šolo in želite vedeti, kje se take šole nahajajo, kdaj se gojenci sprejemajo in pod kakšnimi pogoji. — Navedene šole se nahajajo v Kragujevcu, Kruševcu in Obilčevu. Gojenci se sprejemajo le po predhodnem natečaju, ki izide navadno spomladi in se objavlja tudi v časopisju. Na vpogled ga dobite pri okrajnem načelnstvu, pa tudi večjih občinah. Pouk traja štiri leta in se mora gojenec obvezati, da bo služil po dovršeni šoli še pet let. Opozorjamo, da si gojenec ne more obrti svobodno izbirati, marveč se mora učiti tiste, katero odredi komisija. Dokumenti so potrebni enaki kot za sprejem v druge vojaške šole in smo o njih na tem mestu že večkrat pisali. Zadnjega natečaja se je udeležilo 14 prošilcev iz naše banovine, pa ni bil nobeden sprejet.

Zahtevek napram nezakonskemu očetu na povračilo oskrbnih stroškov, A. P. Nezakonski oče je dal nezakonski materi odpravnino rekoč, da je »za otrokovo doto«. Nezakonski otrok je bil devet let v oskrbi sestre nezakonske matere in štiri leta v oskrbi moža nezakonske matere; ne sestra ne mož nista za to oskrbo dobila nikake odmene. Vprašate, ali in kdo je upravičen zahtevati za oskrbo nezakonskega otroka primerno plačilo od nezakonskega očeta, pri čemer omenjate, da nezakonski oče doslej pred sodiščem še ni priznal nezakonskega očetovstva do navedenega otroka. — Nezakonski oče ja po obdem državljskem zakonu dolžan skrbeti za svoji imovini primerno oskrbo, vzgojo in preskrbo nezakonskega otroka. Nezakonska hči sme zahtevati doto le od svoje matere. Roditeljem je sicer dano na voljo, poravnati se med seboj glede vzdrževanja, vzgoje in preskrbe nezakonskega otroka, vendar taka poravnava nikakor ne sme škodovati otrokovim pravicam. Oče mora skrbeti za vzdrževanje otroka tako dolgo, dokler se ne more sam preživljati. — Ako je nezakonski oče ob izročitvi omenjenega denarja izrečno poudarjal, da naj bo za otrokovo doto, bi moral oskrbne stroške za otroka posebej plačati. Ako pa je govoril hkrati o odpravnini in o doti, je v dvomu smatrati, da je bil denar namenjen tudi za kritje oskrbnih stroškov. V slednjem primeru bi bila dolžna nezakonska mati izdobljene odpravnine plačati primerne vzdrževalne stroške sestri in možu. Ako bi odpravnina za to kritje ne zadoščala, bi bila sestra, odnosno mož upravičena terjati povračilo od nezakonskega očeta, kar, oziroma kolikor sta potrošila za njegovega otroka, kar bi moral nezakonski oče sam po zakonu potrošiti. Ako bi nezakonski oče v zadevni pravdi zanikal, da bi bil nezakonski oče vzdrževanega otroka, bo morala tožeča stranka (sestra, odnosno mož) dokazati najprej, da je toženec res nezakonski oče. Kot priča bo nastopila (ob pomanjkanju drugih dokazil) nezakonska mati. — Nezakonska mati bi mogla v lastnem imenu zahtevati od nezakonskega očeta povračilo oskrbnih stroškov le, ako bi bila otroka sama vzdrževala ali ako bi bila sestri, odnosno možu oskrbne stroške plačala. — Iz okolnosti, da je nezakonski oče zahteval »vknjižbo otrokove dote« in ako se je vknjižba res izvršila (na kakš nepremičnini nezakonske matere), bi se dalo sklepati, da je nezakonski oče denar res dal le za doto; v tem primeru bi — kot omenje-

no — moral stroške za vzdrževanje otroka posebej plačati, odnosno jih vrniti.

Izpodbijanje umika tožbe. Ista. V gori opisanem primeru je nezakonska mati tožila nezakonskega očeta na plačilo »triletne preživnine« za otroka, po pouku pa, dobljenem na sodišču, da je le njen mož k tožbi upravičen, ker je on otroka oskrboval, je tožbo umaknila. Vprašate, ali je možno umik tožbe izpodbijati in kdo je k temu izpodbijanju upravičen, mati ali varuh otroka. — Ako je bila tožba umaknjena, ne da bi se bila tožeča stranka hkratu odpovedala tožbenemu zahtevku, lahko tožeča stranka vsak čas zopet vloži novo tožbo z istim tožbenim zahtevkom. Ako pa se je tožeča stranka tožbenemu

zahtevku odpovedala, slednjega ne more več uveljavljati. — Ako je nezakonska mati tožbo vložila v svojem lastnem imenu, po navedenem umiku ne more izpodbijati. Ako pa bi bila tožila v imenu nezakonskega otroka, oziroma kot njegova varuhinja, bi bil umik tožbe, odnosno odpoved tožbenemu zahtevku veljavna le, ako bi bilo umik, odnosno odpoved odobrilo varstveno sodišče. Ako pa varstveno sodišče umika tožbe še ni odobrilo, bi se pravdno postopanje lahko nadaljevalo. — Po opisu zadeve sodeč, gre le za povračilo oskrbnih stroškov, ki sta jih že imela sestra in mož nezakonske matere; v tem primeru bi nezakonski otrok ne bil upravičen k tožbi.

*

Našim malčkom

SPIS KAKOR POLH!

Tako so vam gotovo že rekli, na primer, če zjutraj niste hoteli iz postelje. Lepo je biti polh, tak pravi, pristni, kateremu ne more nihče očitati, da je to, kar je. Kaj pa menite, zakaj ta žival sploh spi tako dolgo? Čisto enostavno: ker ji je pozimi premrzlo, ker ne najde hrane. Tedaj se

To je polh. Videti mu je, kako imenitno se počuti v svojem zimskem brlogu. Srni in veverici ni tako ugodno.

polh zvije v klopčič, se potuhne in zaspi. Tako spi kakih sedem mesecev! Lahko jih je tudi nekaj manj. V oktobru, v začetku novembra se vleže, v aprilu pa je že zopet na nogah.

Pa ni samo polh takšen — tudi druge živali prespijo zimo. Svizec ali marmotica živi v Alpah. Čisto gori, kjer plavajo obla-

Visoko gori v gorovju imajo svizec umetno izdelbene votline. Včasih se kateri prebudi, pa si misli: »Ah kaj, še je čas!« in spi udobno dalje.

ki, se vlečejo megle in kaže toplomer že precej »pod ničlo«. Res ne bi bilo prijetno, če bi moral biti kdo stalno tam gori. V jeseni, proti koncu septembra, prinese lepega dne nekaj živali par snopov suhe trave. Nato rečejo: »Vsi vstopiti!« ter zadelajo vrata od znotraj dobro s senom. Tedaj se oglasi še govoreči zbor: »Lahko noč!« in zima je za svizec premagana! V aprilu pogleda ta ali oni malo skozi blazinasta vrata, poreče: »Še sneži!« in spet zaspi. Dokler se potem ne prikrade kak sončni žarek in drugega za drugim malo požgečka pod nosom — in tedaj je treba vstati!

Ali vse živali, ki so pozimi na prostem, res tudi spe? Da, večina že, pa ne nepretrgano kakor polh. Drugi, zajci ali naše miške, lisica in jeseni, ti tako dremajo par dni, potem pa postanejo lačni in iščejo tako dolgo, da kaj najdejo in se pri tem obenem segrejejo. Druge živali pa so bolj prebrisane! Tako na primer hrček. Vse poletje nima miru, kakor obseden teka

Hrček je vso svojo zimsko zalogo točno uredil. Sadje, koreninice, vse je na svojem mestu. In za miško se še tudi kaj najde!

sem in tja ter »nakupuje«. Sede v žitno polje in »žanje«. Ali ne stlači si vsega v želodec, ampak v svoji dve nakupovalni torbici, ki ju ima, praktičen kakor je, kar v gobcu na levo in desno. Potem steče domov, izprazni torbici ter gre iznova »nakupovat«. Potem, v oktobru ali v začetku novembra, se zapre tudi on, ali ne da bi spal kakor svizec, ampak le, da bi povsem v miru in v udobni toploti použil svoje prihranke. In do pomladi ima dovolj, zato že prej skrbi. Našli so nekoč v taki hrčkovi duplini kar 25 kg grozdja! Tu se lahko reče samo: »Dober tek!«